

DANSK

Litteraturkanon

FORFATTER N.F.S. GRUNDTVIG

Velkommen til School To Go og dagens undervisning!

Dette er et forløb i faget "Dansk" om vores litteraturkanon i tre episoder, med de tre temaer: "Forfatter Adam Oehlenschläger", "Forfatter N.F.S. Grundtvig", og til sidst "Steen Steensen Blicher". Der vil både være lytte-tekster og øvelser i episoderne.

Introduktion

Forestil dig en mand, der levede for mange år siden, en mand, hvis ideer og drømme stadig påvirker os i dag. Denne mand var N.F.S. Grundtvig, og han var en af de mest

farverige og indflydelsesrige personer i Danmarks historie. Grundtvig var ikke kun en forfatter; han var også en præst, en lærer, en filosof og meget mere. Han troede på, at alle mennesker havde ret til at lære og vokse, ikke kun gennem bøger, men også gennem livet og de historier, der binder os sammen som et folk.

Grundtvig levede i en tid med store forandringer i Danmark. Det var en tid, hvor folk begyndte at tænke på nye måder om demokrati, uddannelse og fællesskab. Han så skønheden i den danske kultur og historie og mente, at hver enkelt person havde noget særligt at bidrage med til samfundet. Grundtvig ønskede, at alle skulle have mulighed for at lære om disse ting, ikke kun de rige eller de heldige. Han drømte om skoler, hvor folk kunne lære om livet og verden på en måde, der talte til både hjerte og forstand.

En af Grundtvigs største bidrag var hans idé om folkehøjskolen. Han forestillede sig et sted, hvor voksne kunne komme for at lære, ikke for at tage eksamener, men for at blive klogere på livet og sig selv. Disse skoler skulle være et sted for fællesskab, sang og samtale, hvor alle kunne dele deres tanker og ideer. Det var en helt ny måde at tænke på uddannelse på, og det ændrede Danmark for altid.

Grundtvig skrev også mange digte og sange, som stadig synges og elskes i dag. Hans ord minder os om, hvor smukt vores land er, og hvor vigtigt det er at holde fast i de ting, der gør os til danskere. Han skrev om frihed, om kærligheden til vores land, og om håbet for fremtiden.

Når vi taler om Grundtvig i dag, taler vi ikke kun om en mand fra fortiden. Vi taler om de ideer og drømme, der stadig lever i os. Vi taler om vigtigheden af at lære hele livet, om at værdsætte vores kultur og historie, og om at bygge et samfund, hvor alle føler sig som en del af et større fællesskab. Grundtvigs liv og arbejde viser os, at store ideer kan forme et land og dets folk, og at drømme om en bedre verden er noget, vi alle kan bidrage til.

Mål for undervisningen

- Jeg skal kunne nævne tre værker af N.F.S. Grundtvig.
- Jeg skal kunne forklare, hvad folkehøjskolen er, og hvordan den ide stammer fra Grundtvigs tanker.
- Jeg skal kunne anvende et af Grundtvigs digte til at illustrere et princip for folkeoplysning.
- Jeg skal kunne sammenligne Grundtvigs ideer om uddannelse med nutidens skolesystem.
- Jeg skal kunne argumentere for, hvordan Grundtvigs tanker om fællesskab kan anvendes i dag.

Hvem var N.F.S. Grundtvig, og hvilken rolle spillede han i dansk historie og kultur?

N.F.S. Grundtvig var en meget vigtig person i Danmarks historie, som levede fra 1783 til 1872. Han var en mand med mange talenter og interesser, og han havde en stor indflydelse på mange forskellige områder af det danske samfund. Grundtvig var præst, hvilket betyder, at han arbejdede i kirken, men han var også en dygtig digter, som skrev mange smukke sange og digte. Derudover var han også filosof og historiker, hvilket betyder, at han tænkte meget over livets store spørgsmål og studerede Danmarks historie.

Men en af de vigtigste roller, Grundtvig spillede, var som en pædagog, hvilket betyder, at han var meget interesseret i uddannelse og læring. Grundtvig havde nogle meget specielle ideer om, hvordan folk bedst lærer. Han troede ikke kun på at lære om matematik og grammatik, men også på at lære om livet, om hvordan man er et godt menneske, og om den verden, vi lever i. Grundtvig mente, at uddannelse skulle være noget, der var tilgængeligt for alle, og at det skulle hjælpe folk med at forstå sig selv og deres plads i samfundet.

En af Grundtvigs største bidrag til dansk kultur var hans ide om folkehøjskoler. Disse er skoler, hvor voksne kan tage hen for at lære mere om forskellige emner, som interesserer dem, i et fællesskab med andre. Det unikke ved folkehøjskolerne er, at de ikke handler om at bestå eksamener, men om at vokse som person. Denne idé har haft en stor indflydelse på uddannelsessystemet i Danmark og har hjulpet med at forme det danske samfund til at værdsætte læring og fællesskab.

Grundtvigs ideer om demokrati og folkeoplysning – altså ideen om at oplyse folket – spiller stadig en stor rolle i Danmark i dag. Han troede på, at et stærkt samfund er bygget på oplyste borgere, som aktivt deltager i deres samfund. Det betyder, at hans tanker om uddannelse, fællesskab, og demokrati ikke kun har påvirket skolerne, men også hvordan danskere ser på sig selv og deres rolle i samfundet.

N.F.S. Grundtvig har altså været med til at forme det danske samfund på mange måder. Fra den måde, vi tænker om uddannelse på, til den værdi vi lægger i fællesskab og demokrati. Han lærte os vigtigheden af altid at stræbe efter at lære mere, både om verden og om os selv, og hans ideer lever videre i Danmark i dag.

Hvad er 'folkehøjskolen', og hvordan relaterer denne idé til Grundtvigs tanker om uddannelse og samfund?

Forestil dig et sted, hvor du kan lære om alverdens ting, ikke ved at sidde stille på en stol og kigge i bøger hele dagen, men ved at tale med andre, synge sange, være kreativ og udforske verden omkring dig. Dette sted findes faktisk, og det kaldes en folkehøjskole. Ideen om folkehøjskolen kom fra en mand ved navn N.F.S. Grundtvig, og det er en helt særlig slags skole, der findes i Danmark.

Grundtvig troede på noget, han kaldte "livsoplysning". Han mente, at det vigtigste, vi kan lære i livet, ikke altid står i bøger. Han mente, at vi også skal lære om livet selv – hvordan man er et godt menneske, hvordan man bidrager til samfundet, og hvordan man forstår sig selv og andre bedre. Han syntes, det var vigtigt, at alle mennesker fik chancen for at lære disse ting, ikke kun de rige eller dem, der var gode til skolefag.

Folkehøjskolerne blev skabt ud fra denne tanke. De er skoler, hvor voksne kan tage hen for at lære, men på en anden måde end i almindelige skoler. Der er ingen eksamener eller karakterer. I stedet er der fokus på at lære ved at gøre ting sammen med andre – for eksempel gennem samtaler, musik, kunst og udflugter. Det handler om at blive klogere på verden og på sig selv i et fællesskab med andre.

Denne idé om uddannelse hænger nøje sammen med Grundtvigs tanker om samfundet. Han drømte om et Danmark, hvor alle borgere var oplyste og aktive deltagere i demokratiet. Han troede, at folkehøjskolerne kunne hjælpe med at skabe sådan et samfund, ved at give folk viden og færdigheder, men også ved at styrke deres følelse af fællesskab og deres forståelse for vigtigheden af at bidrage til fællesskabet.

Folkehøjskolerne er altså ikke bare skoler i traditionel forstand. De er steder, hvor Grundtvigs vision om en bedre verden bliver levende. En verden, hvor uddannelse handler om mere end bare at lære facts; det handler om at vokse som menneske og som borger i et fællesskab. Og selvom folkehøjskolerne er en dansk opfindelse, har ideen inspireret folk og skoler over hele verden.

Hvordan afspejler Grundtvigs digte og sange hans filosofiske og pædagogiske ideer?

N.F.S. Grundtvig var en klog mand, der havde mange tanker om, hvordan vi bedst lærer, og hvordan vi alle kan leve godt sammen i samfundet. Han skrev en masse digte og sange, som på mange måder viser, hvad han tænkte og følte om disse emner. To af hans mest kendte værker er "Nu blomstertiden kommer" og "Det er et yndigt land". Disse tekster er ikke bare smukke ord sat sammen; de fortæller os en hel del om Grundtvigs ideer og drømme for Danmark og dens folk.

"Nu blomstertiden kommer"

Dette digt taler om naturens skønhed og hvordan alt blomstrer op. Grundtvig ser naturen som en kilde til læring og inspiration for os alle. Når han skriver om blomstertiden, minder han os om, at ligesom naturen blomstrer op, kan mennesker også vokse og lære gennem hele livet. Grundtvigs filosofi om uddannelse var, at det ikke kun handler om at sidde på en skolebænk og lære fra bøger. Det handler også om at opleve verden, stille spørgsmål og lære fra livet selv. Dette digt afspejler hans tro på, at vi alle har meget at lære af naturen og livets forskellige sæsoner.

"Det er et yndigt land"

Dette er måske et af de mest kendte værker af Grundtvig, og det er også Danmarks nationalsang. Sangen taler om, hvor smukt Danmark er, men den handler også om meget mere end det. Den afspejler Grundtvigs ideer om dansk identitet og fællesskab. Han skrev om Danmark som et land, der er værd at elske og beskytte, men også som et sted, hvor folk skal stå sammen og hjælpe hinanden. Sangen viser Grundtvigs drøm om et Danmark, hvor alle bidrager til samfundet og arbejder sammen for at gøre det til et endnu bedre sted. Det er en sang, der opfordrer os til at værdsætte vores land og vores fælles historie og kultur, men også til at tage ansvar og være aktive borgere.

Grundtvigs digte og sange er altså meget mere end bare ord. De er udtryk for hans håb og drømme for mennesker og samfundet. De taler om vigtigheden af at lære hele livet, om at værdsætte den verden, vi lever i, og om at arbejde sammen som et fællesskab. Når vi læser eller synger disse værker, kan vi tænke over, hvordan vi selv passer ind i Grundtvigs vision og hvordan vi kan bidrage til at gøre vores samfund og verden til et bedre sted.

Hvordan var samfundet og tiden, Grundtvig levede i, og hvordan påvirkede dette hans skrivning og tanker?

N.F.S. Grundtvig levede i Danmark i en meget spændende og foranderlig tid, nemlig i 1800-tallet. Dette var en periode, hvor Danmark, ligesom mange andre steder i Europa, gennemgik store forandringer i måden, folk tænkte på og levede deres liv. For at forstå, hvordan denne tid påvirkede Grundtvigs skrivning og tanker, skal vi kigge lidt nærmere på, hvad der skete i samfundet dengang.

Statskirkens Dominans

I Grundtvigs tid var den danske statskirke meget magtfuld. Kirken havde stor indflydelse på folks liv, både åndeligt og i samfundet generelt. Men Grundtvig følte, at kirken og dens ledere ofte var for fjerne fra almindelige menneskers liv og behov. Han mente, at kirken skulle være mere åben og indbydende og hjælpe med at oplyse folk, i stedet for bare at fortælle dem, hvad de skulle tro og hvordan de skulle leve. Denne følelse af, at kirken kunne gøre mere for at hjælpe og støtte folk, påvirkede mange af Grundtvigs ideer om uddannelse og folkeoplysning.

Nationalromantikken

1800-tallet var også tiden for nationalromantikken, en kulturel bevægelse, der fejrede nationen, dens historie, kultur og natur. Denne bevægelse inspirerede Grundtvig dybt. Han elskede Danmarks historie og myter og mente, at de kunne hjælpe danskere med at forstå deres egen identitet og værdier bedre. Han brugte ofte disse temaer i sine skrifter, både for at fejre Danmark og for at minde folk om, at de var en del af en større historie og kultur.

Overgangen til Demokrati

I Grundtvigs levetid begyndte Danmark også langsomt at bevæge sig mod at blive et mere demokratisk samfund. Det betød, at almindelige mennesker fik mere at sige i, hvordan landet blev ledet. Grundtvig var meget optaget af denne udvikling. Han troede på, at for at demokratiet skulle virke, skulle folk være veloplyste og forstå deres rettigheder og pligter. Dette var en stor del af grunden til, at han lagde så meget vægt på uddannelse og folkeoplysning. Han mente, at uddannelse var nøglen til at skabe et stærkt og retfærdigt samfund, hvor alle kunne bidrage og have en stemme.

Disse omstændigheder i Danmark i 1800-tallet – statskirkens dominans, nationalromantikken, og overgangen til demokrati – havde alle en dyb indflydelse på Grundtvigs skrivning og tanker. De formede hans syn på uddannelse, kirken, og samfundet og ledte ham til at drømme om en verden, hvor alle kunne lære og vokse, og hvor samfundet var baseret på fællesskab, demokrati og en dyb respekt for kulturen og historien. Grundtvigs ideer var både et produkt af hans tid og en vision for fremtiden, og de fortsætter med at inspirere og påvirke Danmark og verden i dag.

Hvordan kan vi i dag bruge Grundtvigs ideer om 'det levende ord' og fællesskab i vores eget liv og læring?

Grundtvig havde nogle ret seje ideer om, hvordan vi lærer bedst, og hvordan vi lever godt sammen i samfundet. En af de ting, han snakkede meget om, var 'det levende ord'. Det betyder, at det ikke kun er bøger og skrift, der lærer os noget vigtigt, men også det, vi siger til hinanden, når vi snakker sammen. Han mente, at når vi deler vores tanker og lytter til hinanden, så lærer vi på den bedste måde. Han snakkede også meget om, hvor vigtigt fællesskab er – altså det at være sammen med andre og støtte hinanden.

Brug af 'Det Levende Ord' i Dag

I dag, hvor vi har internettet og sociale medier, er Grundtvigs ideer om 'det levende ord' og fællesskab stadig super relevante. Når vi skriver beskeder til hinanden, kommenterer på indlæg eller laver videoer, bruger vi faktisk 'det levende ord'. Det er en måde at dele viden og ideer på, ligesom Grundtvig sagde, vi skulle. Men det er også vigtigt at huske, at det er lige så vigtigt at lytte, som det er at tale. Når vi lytter til hinanden, lærer vi nye ting og forstår hinanden bedre.

Fællesskab Online og IRL (In Real Life)

Grundtvigs ide om fællesskab kan også hjælpe os i dag. Selvom vi har mange venner online, viser Grundtvigs tanker os, hvor vigtigt det er at have fællesskaber i det virkelige liv. Det kan være i skolen, i sportsklubben, i musikundervisningen eller bare derhjemme med familien. At være en del af et fællesskab betyder, at vi hjælper og støtter hinanden, og at vi arbejder sammen om at nå fælles mål.

I Skolen

I skolen kan vi bruge Grundtvigs ideer ved at lave mere gruppearbejde, hvor vi snakker sammen og lærer af hinanden, i stedet for kun at sidde hver for sig med en bog eller en tablet. Lærere kan hjælpe os med at have klassesdiskussioner om vigtige emner, hvor alle får lov til at sige deres mening, og hvor vi lærer at lytte til hinanden.

Være Aktive og Oplyste Borgere

Grundtvigs tanker om demokrati og folkelig oplysning minder os om, hvor vigtigt det er at være oplyste borgere. Det betyder, at vi skal vide nok om verden og samfundet til at kunne tage stilling til tingene og være en aktiv del af demokratiet. Det kan vi gøre ved at følge med i nyhederne, snakke med vores familier om politik og samfundsmæssige spørgsmål, og ved selv at engagere os i vores lokalsamfund.

Grundtvigs ideer viser os, at læring og livet i fællesskab handler om meget mere end bare at gå i skole og få gode karakterer. Det handler om at lytte, lære og vokse sammen med andre – og om at bruge det, vi lærer, til at gøre verden til et bedre sted.

Hvilke værker er N.F.S. grundtvig kendt for?

N.F.S. Grundtvig var en klog mand fra Danmark, der levede for mange år siden. Han skrev en hel masse forskellige ting, som stadig betyder meget for folk i Danmark i dag. Han skrev digte, sange, og han havde også nogle meget vigtige ideer om skole og uddannelse, som har hjulpet med at forme, hvordan skoler ser ud i Danmark nu.

Sange og Digte

Grundtvig skrev en masse sange, som mange danskere kender og synger. Nogle af hans sange bliver sunget til højtider og fester, og andre bliver brugt i kirker over hele Danmark. En af de mest kendte sange han skrev, er "Det er et yndigt land", som faktisk er Danmarks nationalsang. Den handler om, hvor smukt Danmark er. Han skrev også "Nu blomstertiden kommer", som er en sang, der fejrer foråret og naturens skønhed.

Bøger om Danmarks Historie

Udover sange og digte, skrev Grundtvig også nogle bøger om Danmarks historie. Han syntes, det var vigtigt, at folk kendte til deres land og dets fortid, fordi det hjælper os med at forstå, hvem vi er. Han kiggede tilbage på gamle historier og helte for at vise, hvordan danskerne har levet og kæmpet gennem tiderne.

Ideer om Skole og Læring

Noget af det allervigtigste, Grundtvig skrev om, var hans ideer om, hvordan skoler burde være. Han troede ikke på, at skole kun skulle handle om at huske en masse ting fra bøger. Han syntes, det var vigtigere, at skolen også lærte børn og voksne om

livet – om at være gode mennesker, om at tænke selv og om at være en del af et fællesskab. Hans tanker om skole og læring er grunden til, at vi har noget, der hedder folkehøjskoler i Danmark. Det er skoler for voksne, hvor man kan lære en masse om forskellige ting, men på en sjov og spændende måde, hvor man også lærer meget om sig selv.

N.F.S. Grundtvig er en person, som mange i Danmark stadig ser op til, fordi han havde nogle meget kloge tanker om, hvordan vi kan leve og lære sammen. Han skrev ikke kun sange og bøger, han hjalp også med at forme den måde, vi tænker om skole og uddannelse på i dag.

Nu er det tid til at lave et par opgaver og tænke over hvad vi lige har lært.

Arbejdsopgaver

1. Værkernes Værdi: Arbejd i par eller alene og find tre kendte værker af N.F.S. Grundtvig. Lav en lille præsentation, hvor I forklarer, hvad hvert værk handler om, og hvorfor det er vigtigt.
2. Folkehøjskolens Rolle: Tegn eller skab et storyboard, der viser, hvordan en dag på en folkehøjskole kan se ud, baseret på Grundtvigs ideer om læring og fællesskab.
3. Digtanalyse: Vælg et digt af Grundtvig, læs det højt i klassen og diskutér derefter, hvordan det afspejler hans tanker om Danmark, uddannelse eller fællesskab.
4. Samtidsforbindelser: Skriv en kort tekst, hvor du sammenligner Grundtvigs ideer om uddannelse med, hvordan skolen er i dag. Hvad ville Grundtvig sige om vores skole nu?
5. Kreativ Skrivning: Skriv et digt eller en sang, der inspireres af Grundtvigs tanker om fællesskab, dansk natur eller historie. Brug 'det levende ord' til at dele dine tanker med klassen.

Når du har svaret på opgaverne, så slutter denne episode.

Her starter ideerne til lærerne:

Ideer til læreren

- Oplæsning og Diskussion: Start lektionen med at læse et af Grundtvigs kendte digte højt, fx "Det er et yndigt land". Diskutér derefter, hvad digtet betyder, og hvordan det afspejler Grundtvigs kærlighed til Danmark.
- Fællesskab i Praxis: Arranger en mini-folkehøjskoledag, hvor eleverne kan vælge mellem forskellige kreative og praktiske workshops (kunst, musik, natur), som afspejler Grundtvigs ideer om læring gennem livet.
- Grundtvig og Nutiden: Hold en klassesdebat om, hvordan Grundtvigs ideer kan bruges til at løse moderne problemer, som fx klimaændringer eller sociale mediers påvirkning på fællesskabet.
- Digt-Karaoke: Lav en 'digt-karaoke', hvor eleverne skiftes til at fremføre Grundtvigs digte foran klassen, eventuelt med moderne musik i baggrunden.
- Besøg en Folkehøjskole: Hvis det er muligt, arranger et besøg til en nærliggende folkehøjskole for at give eleverne et direkte indblik i Grundtvigs pædagogiske principper i praksis.